

LÆRERVEJLEDNING TIL 'UD I FELTEN: SKOVE'

I Jordens Dag-hæftet om skove, består de første sider af information og småopgaver, hvor eleverne stifter bekendtskab med skove i Danmark og verden. Eleverne bliver introduceret til skoves betydning i verden, til begreber, der relaterer sig til skove og hvordan man arbejder for at hjælpe med at bevare skove andre steder i verden.

De sidste to sider af hæftet består af opgaven 'Ud i felten,' hvor dine elever skal gå på opdagelse i deres lokalområde - eller måske bare deres egen have. Opgaven kan laves enkeltvis eller i grupper. Eleverne skal finde et eller flere træer, og tegne og tage noter, der beskriver, hvordan træet ser ud. Ud fra deres observationer, skal eleverne bruge artsbestemmelsesarket, der viser nogle af de mest almindelige træer i Danmark, til at vurdere, hvilket træ, de har fundet.

Når eleverne har tegnet, taget noter og forsøgt at artsbestemme træet, kan i slå det efter hjemme i klassen.

Hvordan hænger opgaven sammen med Verdensmålene?

Vilde dyr og planter over hele Jorden er under pres. De har brug for gode levesteder, der ikke er forurened.

Skove er ikke bare vigtige for dyr, planter og svampe, de er også gode for klimaet. Jo ældre en skov er, desto bedre er den til at optage CO₂ fra luften. Vi mennesker udleder for meget CO₂, og det er med til at skabe klimaforandringer på jorden.

Verdensmål nummer 15 handler om at beskytte og genoprette skove og dyrs levesteder og Verdensmål 13 handler om at vi skal stoppe klimaforandringer.

I dette hæfte lærer dine elever om Danmarks og verdens skove, og om hvordan du kan være med til at hjælpe Verdensmål 15 og 13.

Verdensmål 13 handler om, at klimaforandringerne skal bremses, så mange fremtidige generationer kan leve gode liv på jorden.

I en dansk sammenhæng handler målet særligt om, at klima skal tænkes ind i politiske beslutninger og processer samt i planlægningen af fremtidens byer. Og så skal vi, som alle andre lande, sænke vores CO₂-udledning markant. Heldigvis bliver viljen til forandring kun større i den danske befolkning. Andelen af personer, der selv gør noget for at nedbringe deres CO₂-udslip, steg med næsten 10 procent mellem 2015 og 2018, og andelen, som tager klimaforandringerne alvorligt, er i samme periode steget fra 30 til 47 procent.

Verdensmål 15 handler om, at vi skal beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land, fremme bæredygtigt skovbrug, bekæmpe ørkendannelse samt standse jordforringelser og tab af biodiversitet.

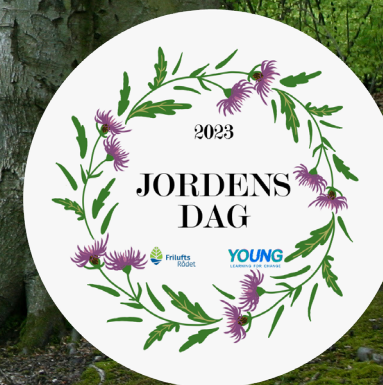
Ifølge de nyeste tal er Danmark det mest intensivt opdyrkede land i Europa, og det monotone marklandskab gør det svært for mange planter og dyr, der har brug for særlige levesteder. Men heldigvis er der også nogle fremskridt for biodiversiteten i Danmark. Siden 1990 er den del af landet, som er dækket af skov, steget fra 5.445 til 6.333 kvadratkilometer. Det er desuden blevet besluttet at oprette 15 nye naturnationalparker og udlægge næsten 75.000 hektarer urørt skov.

Fra verdensmaal.org

UD I FELTEN: SKOVE

YOUNG
LEARNING FOR CHANGE

FN Byens skoletjeneste
Gratis undervisning om FN's Verdensmål for alle trin i grundskolen.
www.un.dk/skoler

NAVN:
KLASSE:

DANMARKS SKOVE

Der er 275 skove i Danmark, men det er kun en lille del af Danmarks skove, som er urørt. Urørt skov, er vild skov, der vokser naturligt, uden at mennesker blander sig. I mange skove dyrker og passer man træer, for at bruge træet. I urørte skove, bliver væltede eller døde træer ikke fjernet, og det er med til at skabe bedre levevilkår, fordi visse dyr og svampe er afhængige af døde træer som levested.

SKOVE OG VERDENSMÅLENE

Vilde dyr og planter over hele Jorden er under pres. De har brug for gode levesteder, der ikke er forurene.

Skove er ikke bare vigtige for dyr, planter og svampe, de er også gode for klimaet. Jo ældre en skov er, desto bedre er den til at optage CO₂ fra luften. Vi mennesker udleder for meget CO₂, og det er med til at skabe klimaforandringer på jorden.

Verdensmål nummer 15 handler om at beskytte og genoprette skove og dyrs levesteder og Verdensmål 13 handler om at vi skal stoppe klimaforandringer.

I dette hæfte lærer du om Danmarks og verdens skove, og om hvordan du kan være med til at hjælpe med Verdensmål 15 og 13.

13 KLIMA-INDSATS

15 LIVET PÅ LAND

FUP ELLER FAKTA?

Her er 8 spørgsmål om Verdensmål 13 og 15, og emnet om skove. Kan du svare rigtigt på dem alle? Se svarene på næste side.

1. "Biodiversitet" betyder, hvor mange forskellige arter (planter og dyr) der er i naturen.
2. Skove optager CO₂.
3. Danmarks ældste træ er 500 år gammelt.
4. Det meste skov i Danmark står vild og urørt.
5. Alle træer får årringe.
6. Nogle steder bliver skov ryddet for at dyrke palmeolie, der for eksempel bruges i kiks og chokolade.
7. CO₂ frigives ikke når træer brændes.
8. Skove er vigtige i vores kamp mod klimaforandringer og tab af biodiversitet.

det' FAKTA!	det' FUP!
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

TØR DU PRØVE Den UMULIGE quiz?

Test din viden om Verdensmålene i den umulige quiz og se, om du kan gennemføre den før din sidemakker!

Scan QR koden for at komme i gang.

SPOT DEN INVASIVE ART!

Planter og dyr, der ikke hører naturligt til i Danmark, kaldes ikke-hjemmehørende arter.

Nogle af de ikke-hjemmehørende arter, klarer sig så godt, at de gør skade på den natur, der faktisk hører til. Disse arter kaldes invasive arter. Kan du gætte, hvilke to af de fire arter herunder, du kan finde i eller ved danske skove, der er invasive? Find svaret på næste side.

MINDRE END 4% AF DANSK SKOV ER URØRT

FÅR ALLE TRÆER ÅRRINGE?

Årringe er de ringe, man kan se i en træstamme, når den er skåret over.

Træer i Danmark får årringe på grund af de skiftende årstider. Forår og sommer bygger træet en lys årring, der kaldes vårvæd. Når det bliver efterår tilføjer træet en smallere, mørk årring, der kaldes høstved. Om vinteren holder træet helt op med at vokse.

I tropene ændrer temperaturen sig ikke særlig meget hen over året. I sådan et klima dannes der ingen årringe, for her vokser træerne jævnt hele året.

Billeder: Utz Che Forestry Association. Historie: FN's Udviklingsprogram. Utz

HER HELER VERDENS LUNGER

Guatemala i Mellemamerika er et land med meget skov og regnskov. Her har mere end 40 oprindelige folk og grupper af lokale gået sammen i det, de kalder 'Utz Che Community Forestry Association' - altså en forening af lokale, der står for at drive skov.

'Utz Che' betyder 'Godt Træ', og de 200.000 medlemmer står da også for at beskytte mere end 74.000 hektarer (eller hvad der svarer til 104 fodboldbaner) i Guatemalas bjerge. Foreningen træner også tusindvis af familier i bedre måder at drive landbrug og finder frivillige, der kan hjælpe med at plante træer. I 2020 plantede Utz Che cirka 60.000 træer i Guatemala, hvilket gjorde at man fik genoprettet 38 hektarer skov (383.000 m²).

Samme år fik Utz Che en pris af FN's Udviklingsprogram kaldet 'Equator Prize' (på dansk Ækvator-pris), for deres arbejde. Utz Che viser, at det er vigtigt at vi hjælper i vores eget lokalområde, for at sikre en sund planet for fremtidige generationer.

HVAD ER VERDENS LUNGER?

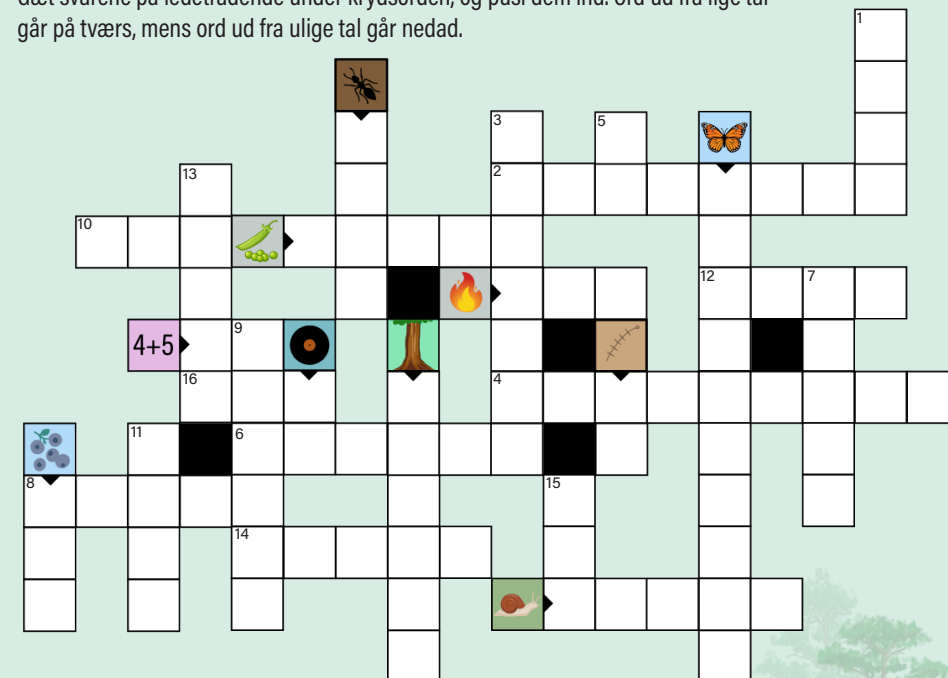
Regnskove bliver ofte kaldt 'verdens lunger'. Det er fordi de laver ilt. Dog er det sådan, at selvom skove laver ilt, så er det faktisk verdens have, der laver det meste af den ilt, vi indånder på Jorden.

LØSNINGER
FUP ELLER FAKTA: 1 FAKTA, 2 FAKTA, 3 FUP - Danmarks ælste træ er over 1500 år gammelt, 4 FUP, 5 FUP, 6 FAKTA, 7 FUP - faktisk står rydning af skov for cirka 12% af hele verdens CO₂-udledning, 8 FAKTA, SPOT DEN INVASIVE ART: Bjørneklo invasiv, Birk hjemmehørende, kodriver hjemmehørende, lupin invasiv.

KRYDSORD

Gæt svarene på ledetrådende under krydsorden, og pusl dem ind. Ord ud fra lige tal går på tværs, mens ord ud fra ulige tal går nedad.

På tværs

- 2 En skov, der tit kaldes 'verdens lunger'.
- 4 Land i Mellemamerika.
- 6 Dyr, der hakker i træer.
- 8 Grønne ting der gror på træer.
- 10 En ung mand eller en træsort.
- 12 Sumpet og tilgroet sø.
- 14 Verdensmål 13 handler om...
- 16 Blå bær.

Nedad

- 1 Område fyldt med træer.
- 3 Cirkler i en træstamme.
- 5 Type træ, som er Danmarks ældste.
- 7 Gror i skovbunden, f.eks. Rørhat og Kantarel.
- 9 Lille dyr, der godt kan lide døde træer.
- 11 For at vokse skal planter bruge...
- 13 Trætop.
- 15 Ligner græs, men har ingen rødder.

HVAD KAN DU SELV GØRE?

Plant træer!

Danske træer og buske, gerne frugttræer og bærbuske, er gode for vores fugle og insekter. Men husk at tænke over, hvor du planter, og få først lov til at plante der.

Bevar træer!

Kender du et gammelt træ, vi skal bevare? Sammen med din lærer eller forældre kan du registrere et 'evighedstræ' hos Danmarks Naturfredningsforening.

UD I FELTEN:

Hvilke træer kan du finde?

Tegn træet.

Tegn bladet.

Beskriv træet. For eksempel: Hvordan ser bladene ud? Er de takkede i kanten? Er træet stort? Har det en lugt? Hvordan ser stammen ud?

Jeg tror dette træ hedder... (brug næste side):

UD I FELTEN:

Arts-bestem dit træ

Her ser du nogle af de mest almindelige træer i danske skove. Sammenlign noterne om dit træ med tegningerne herunder, og se, om du kan finde dit træ.

Heste-kastanje

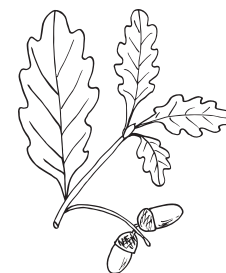
Ask

Bøg

Elm

Eg

Birk

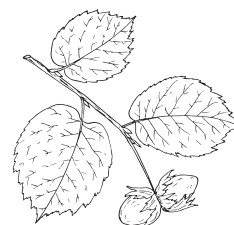
Lind

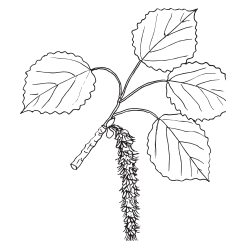
El

Ahorn

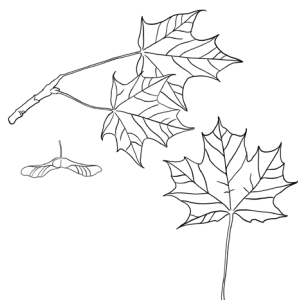
Hassel

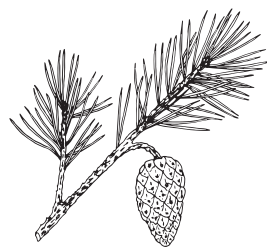
Bævreasp

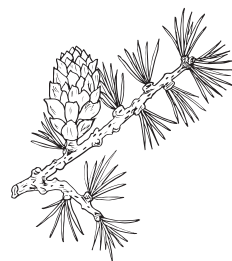
Seljepil

Løn

Skovfyr

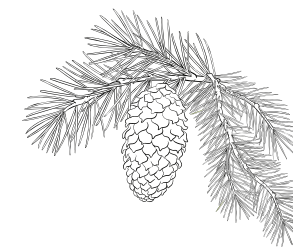
Lærk

Rødgran

Douglas gran

Normannsgran